ግራኣዝማች፡ ልጃም፡ እሸሓቅ፡ ሓርበኛ፡ ትግሬ፡ ወትግርኛ።

ምን፡ ሰብ፡ ህጅክ፡ እት፡ ረኣስ፡ ቡን።

ገሬዝግሄር፡ በኪት፡ ወሜኬ ፡ በኪት።

ክም፡ ሰአል፡ ወበሊስ፡ እንደ፡ ገአ፡ ልትቃደም፡

ሰአል ፡ እብ ፡ ገረዝግሄር ፡ በኪት፡ ወበሊስ ፡ እብ ፡ ሜኬ ፡ በኪት ።

እግል፡ ሂጋ፡ ትግሬ ፡ ቅንጸት ፡ ምን ፡ ሚዩታም ፡ ለወደዩ፡ ጸገም ፡ ወእግል ፡ ሐሼን ፡ ሜናበረት፡ ገባይል ፡ ትግሬ፡ ለወደዩ፡ ጀርቤ፡ ዲብላ፡ ሓልፉ፡ ወርሕ፡ እባ፡ ፋዳይባም፡ ወሜሁራም ፡ ወላዱ፡ ሸሩሕ፡ ዐላ። እንታ ፡ ሜኬ፡ በኪት፡ አሮ፡ ምንላ፡ ግራኣዝማች ፡ ልጃም፡ ፡ ለአትለበዮም፡ ሰብ ፡ ሃድጋይት፡ ሜ፡ ጋዜጠኛታት፡ ፡ ሰበት፡ ዐልካ፡ በሀለት፡ ምን፡ ሚከለሲ፡ ሰነት፡ 1968፡ እንደ፡ ኣንበታ፡ አስክ፡ ወርሕ፡ ክፍላ፡ ዎክ፡ ሞጋቢት፡ ሰነት ፡ 1990፡ ዐድ ፡ እንደይ ፡ ጧልቅ፡ ሰልፍ፡ ክም፡ ሐለቃ ፡ ወ፡

ጬፍራ ፡ወሐር፡ ክም ፡ኣብ ፡ወወል፡ ዐልኩም፦
ከእግል ፡ግራኣዝማች፡ ልጃም፦ ከአፎ፡ ትርእዮ፡
ክም፦ ዐልካ ፡ወገለ፡ ለእሉ፡ ተአምር፡ ሰኒ፡
መዋዲት ፡ለባበት፡ አምር ፡ወፍክር፡ እብ ፡ተሻብህ
፡ሰአል፡ ወበሊስ ፡እግል፡ትሽራሕ፡ እልዩ፡ ሐዜ።

ሰኣል፡

ግራኣዝማች፡ ልጃም ፡እግል፡
ሂጋ፡ትግሬ፡ምስል፡ ጎፍ፡ ዐድ፦ እግል ፡ለትአምራ ፡እት፡
ረአስላ ፡ወላዱ፡ለሸርሐዎ፡ ብዕድ፦ ሀላ፡ ምን፡ ገብእ፡
እንደ ፡ ሽራሕ፡ እግልዩ?

በሊስ፡

እት፡ ሰነት፡ 1969፡ ሓጋይ፡ ኦሮ፡
:ሽሎሞ፡ራዝ፡(Shlomo Raz) ለልትበሀል ፡
እስራኤላይ፡ናይ ፡ፒኤችዲ፡(Ph.D.)ተምሃራይ፡ ስሩዕ፡
ዐገል፡ ሀገጊት ፡በሀለት፡(Grammar)፡ ግራኣዝማች፡
ልጃም ፡እግል ፡ልትዋጃህ፡ ዲብ፡ አስመራ፡ መጻ። እብ
፡ሻፍጋይት፡ እግል ፡ልርከቦ ፡ሰበት ፡ኢቃድራ ፡ኦሮ፡
ገዲም ፡ጋዘጠኛ ፡አቶ ፡ማሞ፡ወድነህ፡ ለልበሎ፦ እት፡
ኤርትራ፡ ናይ ፡እትዮጵያ ፡ዜና፡አገልግሎት፡ ወኪል ፡
ለዐላ፡ ምስልዩ፡ አትራከበዩ። ወሓቆ፡ ክልኤ፡ሳምን፡
ኣና፡ ምስል፡ ግራኣዝማች፡ ልጃም፦ ኣትራከብክዎ፡፡ሽሎሞ፦

ራዝ፡ ወጅሀ፡ ግራኣዝማቹ፡ ክም ፡ ረኣ ፡ ሰኒ፡ ክሙ፡
ፋርሓ፡ ምንላ፡ ጋጹ፡ ወሰረረት ፡ ልቡ፡ ተዐዘብኮ። ፡
ግራኣዝማቹ፡ ልጃሙ፡ ሜ፡ እብ ፡ እንክሩ ፡ እብ፡ ፉይሕ፡
ልብ፡ ትከበታዩ። ሽሎሞ፡ ራዝ፡ እባ፡ እባ፡ ለሰበብ ፡ ለእቡ፡
እት ፡ አስሜራ ፡ ሜጺ፡ ሓዲስ፡ ስሩዕ፡ ዐገል፡ በሀለት፡
(Grammar) ሂጋ፡ ትግሬ ፡ እግል፡ ልከተብ ፡ ክም ፡
ሐዜ፡ ሓቆ፡ ሻርሓ፡ እሉ፡ ክምኣ፡ እግል፡ ፕሮፈሰር፡
ፐልሞር፡ ለሰደዩ፡ እግል፡ ልሰደዮ፡ ረምቃ። ግራኣዝማቹ ፡
ልጃም ፡ እባ፡ ቃደረቶ፡ ክም ፡ ሰደዮ ፡ ወዝያዳ፡ ኣና፡
በሃለት ፡ ሜኬ፡ እግል፡ እስደዮ፡ ግራኣዝማቹ፡ ልጃሙ፡
ተዐልጣጠኒ። ወሰልሲትና፡ ለንትርራከብ ፡ እታ፡ አካን፡
ወሰዓት፡ ወደና። ወክምኣ፡ ዕድምና፡ እት፡ ሐሜኬን ፡
ሆተል፡ ትራከብና። ወክሙ፡ ትራከብና፡ ሽሎሞ፡ ራዝ፡
ምንላ፡ ሻንጡቱ ፡ እሊ ፡ ለተሌ፡ አክትበት፡ እንደ፡
አፍገራ፡ እግል፡ ልትፋረግ ፡ እሉ ፡ እት፡ እደ ፡
ግራኣዝማቹ ፡ ልጃሙ፡ ከረዩ።

(1)ዓባይ፡ ክብት፡ ቃላት፡ (Dictionary)
ትግሬ፡ እንግሊዝ፡ ወጀርመን።

(2)እብ ፡ ለስለው፡ ዳብልዩ፡ (Leslaw W.)
ለትከተባ፡ ግራመቲከል፡ ስከችስ፡ ኢን፡ ትግሬ፡ ዳዬለክት
፡ አፍ ፡ መንሳዕ፡ (Grammatical Sketches in
Tigre-Dialect of Mensa) ወ ፡ ዘሸርብ ፡

ኢን፡ ትግሬ ፡ዳዬለክት ፡ኦፍ፡ ሜንሳዕ፡(The Verb in Tigre-Dialect of Mensa 1945) ወ፡ ሰፕሊሜንታሪ ፡ኦብዘርቨሽን ፡ኦን፡ ትግሬ ፡ግራሚር፡ (Supplementary Observation on Tigre Grammar 1948)

(3)ቮከብለሪ ኦፍ፡ በኒ ፡ዓምር፡ ዳዬለክት፡ ኦፍ፡ ትግሬ፡ (vocabulary of Bin Amir-Dialect of Tigre-1957)እብ፡ ሀቶሪ፡ ስሮ፡ (Professor Hattori Shiro)ወድ፡ ጃፓን ፡ ለትከተባ፡

(4)እብ ፡ሂጋ፡ጤሏን፡ ለትከተባ፡ ግራማቲካ ፡ዴላ፡ ሊንጉዋ፡ትግሬ፡(Grammatica Della Lingua Tigre አስመራ ፡1919)ለተሌ ፡ዐላ፡፡ ግራኣዝማቹ፡ ልጃም፡ ምህሮ፡ ወህያብ፡ ስሩዕ፡ ዐገል፡ ሀገጊት፡ (Grammar)ሰበት፡ዐላ፡ እሉ ፡ክም፡ ረኣዩ ፡ወግሩም፡ ቃርአዩ፡ ሓቆ ፡ወርሕ፡ ለገብእ፡ እብ ፡ክቱብ ፡እግል፡ ሸሎሞ፡ ራዝ ፡ረኤይ፡ ሀበዩ።

ሰአል፡

ምንላ፡ ግራኣዝማቸ ፡ልጃም፡ ለሀበዩ፡ ረኤይ፡ ገለ፡ እግል፡ ትሽራሕ፡ እልዬ፡ ቃድር?

በሊስ፡ እግል፡ ገለሁ፡ ሐሜደዩ፡ ወእግል፡ ገለሁ፡ አንሸዐዩ። ወእግላ ፡አንሸዓዐዩ፡ እሊ፡ ለተለ፡ እብ፡ ሂጋ፡ ጤሏን፡እት ሰነት 1919 ለትከታባ ፡ከታብ፡ ቱ። ለስሩዕ፡ ዐገል፡ ናይላ፡ከታብ፡ ፡ኩሉ፡ ኩሉ፡ እግል፡ ሂጋ፡ ትግሬ ፡ጋና ፡ክምቱ፡ አሚርደዩ። ወላአንሸዖት፡ ምኽላ፡ ብዕዳም ፡ስሩዕ ፡ዐገል፡ ሀገጊት፡ ለለኣምሮ፡ አክል፡ አድ፡ ሕድ፡ እንደ፡ ገአ፡ ክም፡ ትራካባ፡ ሻሎሞ፡ራዝ፡ ፡እብ ማትዐጃብ፡ ወማትነሻግ፡ ወ፡ ሐምደ፡ እግል፡ግራኣዝማቹ ፡ልጃም፡ አትናያታ!!!!!

(ምን ፡ከታብ፡ ፕሮፌስር ፡ሽሎሞ፡ ራዝ፡ ለትናጨበት፡ ንኢሽ፡ ”ቀጥፈት”)

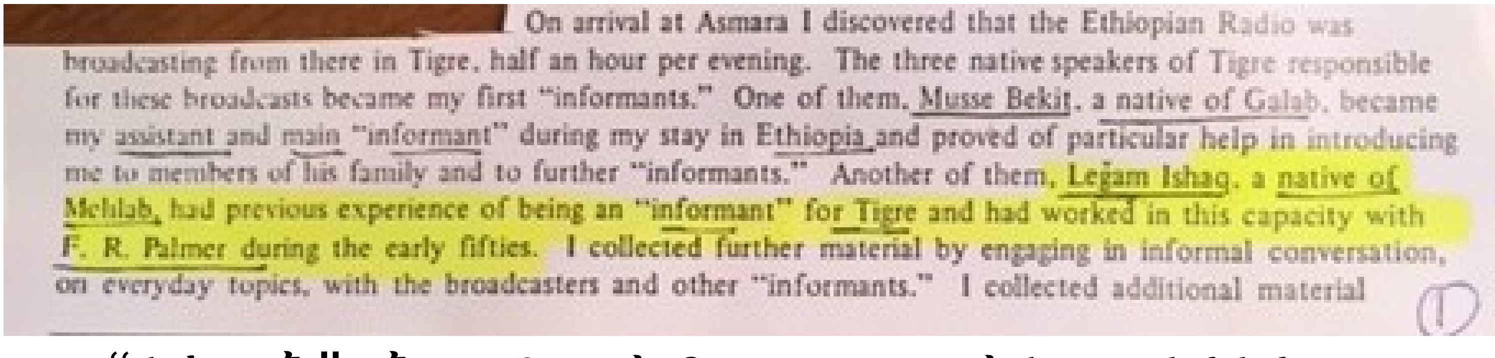
On arrival at Asmara I discovered that the Ethiopian Radio was broadcasting from there in Tigre, half an hour per evening. The three native speakers of Tigre responsible for these broadcasts became my first "informants." One of them, Musse Bekit, a native of Galab, became my assistant and main "informant" during my stay in Ethiopia and proved of particular help in introducing me to members of his family and to further "informants." Another of them, Legam Ishag, a native of Mehlab, had previous experience of being an "informant" for Tigre and had worked in this capacity with F. R. Palmer during the early fifties. I collected further material by engaging in informal conversation, on everyday topics, with the broadcasters and other "informants." I collected additional material

“ለቀጥፈት” ትርጉማ ፡ እብ ፡ ሐጬሬ ፡እሊ ፥ ለተለቱ። “አስሜራ፡ክም አተኮ፡ ልብል ፡ሽሎሞ ፡ ራዝ ፡ ምንላ ፡

መዺነ ት ፡ ምካ ፡ ምካ፡ ሰር ፡ ሰዓት፡ እብ፡ ሂጋ ፡ ትግሬ ፡ ልጣለቅ ፡ ለ0ላ፡ ሬደዮ፡ እትዮጵያ፡ ክም ፡ ሀላ ፡ አሟኮ ። ወላሰለስ ፡ ነፈር፡ ወላድ፡ ገባይል ፡ ትግሬ ፡ ምንላ ፡ ሬደዮ ፡ ትግራይት ፡ ጠልቆ፡ ለ0ለው ፡ ለናይ ፡ ሰልፍ “ ሟካበርቼ “ገአው ። አሮ ምኖም ፡ ሟኬ ፡ በኪት ፡ ወድ ፡ ገለብ ፡ ሰድያዩ ፡ ገአ ። ወምካል፡ መወልዱ ፡ ውበዕዳም “ሟካብረት “ ፡ አትአሟኒ። ውበዕድ ፡ ልጃም ፡ እሸሓቅ ፡ ወድ፡ ምሕላብ ፡ እናስ ፡ እብሊ ፡ ወራት፡ እሊ፡ ለሉዱይ (experienced)ዎክ ፡ ለዶ (experience)ለቡ ፡ ”ሟካብራይ “ ወዲብ 50ታት ፡ እብላ ፡ ደረጀት ፡ እላ ፡ ምካል ፡ (ፍ ፡ ር ፐልሟ)፡ ለሻቃ ፡ ቱ “ ትብል ። ለወክድ ፡ ለሄይ ፡ ሸሉሞ ፡ ራዝ፡ ግራኣዝሟቹ ፡ ልጃም ፡ ሟሓይላ ፡ ሬደዮ ፡ ክም ፡ 0ላ ፡ አምር ፡ አ0ላ ።

ሰአል፡

ገለ፡ ምንላ፡ አክትበት፡ ሚ ሒድጋ፡ እልኩም ?

በሊስ፡

ለአክትበት ፡ ምን፡ ላይብራሪ፡ እንደ፡ ሰለፉ፡ ሰበት፡ አፍገረዩ፡ እግል ፡ ልሕዳግ ፡ እልና፡

ኢቃድራ።ወአና ፡ወግራኣዝማች ፡ልጃም፡ ላቱ፡ ለዕና፡ እታ ፡ክብት፡ ቃላት፡ ትግሬ፡እንግሊዝ፡ ወጀርማን ፡ዐለት። እሊ፡ ልግባእ ፡ዲኢኮን ፡ለወድ ፡ጃፓን፡ ካትቡ፡ ለዐላ፡ ንኡሽ ፡ ክተብ ፡ ቅዳሕ፡ ሀበና፡ ምኑ ፡ከዐላ። ወላቅዳሕ ፡ለናዬ፡ አባራ፡ ወትሻታታ። ደኣም፡ ሐቴ፡ ቀጥፈት፡ ተርፈት፡ ምኑ።

ሰኣል፡ ሽሎሞ፡ ራዝ፡ ከም፡ ወርሕ፡ ጻንሓ፡ እት፡ አስመራ?

በሊስ፡ ምን፡ ሐጋይ፡ ሰነት ፡1969፡ አስክ፡ ከረም፡1970፡ ጻንሓ፡፡ ወሓቆሁ፡ ዐድ፡ እንግሊዝ እንደ፡ ገሳ፡ ፒኤችዲ (Ph.D)ናስአ፡ ከዲብ፡ ዐዱ፡ ዐድ ፡እስራኤል፡ እንደ፡ አቅባላ ፡እት ፡ሂብሩ ፡ ዩኒቨርሲቲ (Hebrew University)፡ናይ ፡ ሊንጕስቲክስ፡(linguistics) ፕሮፌሰር፡ ገአ፡ ወዲብ ፡ሰነት፡1995፡ እብ፡ ሕማም፡ ዐራፉ። እብ ፡ ዓመት፡ (ዓም)እግል ፡ብዕዳም ፡ምን ፡ገብእ ፡ ወእግል ፡ ፕሮፌሰር ፡ሽሎሞ፡ራዝ፡ግራኣዝማች ፡ልጃም ፡ለወደዩ ፡ ሰዳዬት ፡ እግል ፡ሂጋ ፡ትግሬ፡ ክም፡ ዲብ ፡ ጎፍ ፡ ዐድ ፡ አትአሞሮታ ፡ ልትዐለብ ፡ወልትሐሰብ።

TIGRE GRAMMAR AND TEXTS

by

Shlomo Raz

---

[12] Raz, S., *A descriptive study of Tigre grammar*. Ph. D. thesis, University of London, 1973.

___(ሖብረ፡ ክታቡ፡ ውቲስስ ፡ ፕሮፌሰር ፡ ሽሎሞ፡ ራዝ)

ሐው ፡ ወሐዋት፡ እግል፡ ዮም፡ ለቀዳሚዩ፡ ክፈል፡ በሊስ፡ ወሰአል፡ እትሊ፡ እንካርም፡ ካልእ ፡ ክፈል ፡ እትላ መጽእ፡ ወክድ፡ ልታላሌ።